

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos krašto
apsaugos ministro
2015 m. rugpjūčio 19 d.
įsakymu Nr. V-849

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ RENGIMO VALSTYBĖS GYNYBAI STRATEGIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos piliečių rengimo valstybės gynybai strategijos (toliau – Strategija) paskirtis – numatyti būdus užtikrinti veiksmingą Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos piliečių teisės priešintis bet kam, kas prievarta kėsina į šalies nepriklausomybę, jos teritorinį vientisumą ir konstitucinę santvarką, ir jų teisės ir pareigos ginti valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo įgyvendinimą.

2. Strategija parengta:

2.1. reaguojant į pasikeitusią Lietuvos ir kaimyninio regiono saugumo situaciją ir dėl to išaugusį piliečių švietimo nacionalinio saugumo klausimais ir jų rengimo valstybės gynybai poreikį;

2.2. atsižvelgiant į tai, kad nuo 2015 m. laikinai gražinamas šaukimas į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą (toliau – NPPKT);

2.3. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimo, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo, Lietuvos Respublikos ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymo, Nacionalinio saugumo strategijos, Lietuvos Respublikos karinės strategijos, Valstybinės švietimo 2012–2022 metų strategijos, Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos ir Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų politinių partijų 2014 m. kovo 29 d. susitarimo „Dėl 2014–2020 metų Lietuvos Respublikos užsienio, saugumo ir gynybos politikos strateginių gairių“ nuostatomis.

3. Strategija pakeičia Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2010 m. rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr. V-873 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių rengimo ginkluotai valstybės gynybai strategijos tvirtinimo“ patvirtintą Lietuvos Respublikos piliečių rengimo ginkluotai valstybės gynybai strategiją.

II SKYRIUS PILIEČIŲ RENGIMO VALSTYBĖS GYNYBAI SAMPRATA

4. Lietuvoje galiojančiomis karinio rengimo formomis siekiama užtikrinti, kad šalyje bus reikiamas skaičius tinkamai parengtų piliečių, kurie galės ją ginti ginkluoto užpuolimo atveju, tačiau pasiruošimas ginti valstybę turi būti suprantamas ne tik kaip kariuomenės užduotis ir plačiau nei ginkluota gynyba nuo agresijos.

5. Nemažai šiuolaikinių valstybių saugumui pavojų keliančių ir jų visuomenės destabilizuojančių ir ardančių grėsmių yra nekonvencinio pobūdžio, pavyzdžiui, informacinės ir kibernetinės atakos, priešiška užsienio žvalgybos tarnybų veikla. Dėl šių priežasčių šalies gynybos poreikiai ir priemonės yra labai įvairūs, apimantys ne tik karinius pajėgumus, bet ir su ginkluota gynyba tiesiogiai nebūtinai susijusias šviečiamąsias, kibernetinio saugumo didinimo, pilietinio pasipriešinimo ir kitas panašaus pobūdžio priemones. Vadinasi, piliečiai agresijai gali priešintis ne tik dalyvaudami ginkluotoje šalies gynyboje, bet ir organizuodami bei įsitraukdami į nesmurtinį pilietinį pasipriešinimą – pilietinę gynybą, kai naudojant tokias kovos priemones kaip protestas, pilietinis nepaklusnumas ir nebendradarbiavimas siekiama paveikti priešą ir tarptautinę bendruomenę.

6. Svarbiausi piliečių pasirengimo valstybės gynybai nuo ginkluoto užpuolimo ir nekonvencinių grėsmių elementai yra pilietinė valia, arba tautos apsisprendimas ir pasiryžimas kovoti už šalies nepriklausomybę ir visais įmanomais būdais priešintis agresoriui, ir tam tikros žinios bei praktiniai įgūdžiai, reikalingi tiek pilietinei, tiek ginkluotai valstybės gynybai. Šie du elementai turėtų būti traktuojami kaip vienas kitą papildantys ir todėl sudarantys vientisą piliečių rengimo valstybės gynybai sistemą.

7. Pilietinės valios stiprinimu skatinamos pilietinės ir patriotinės visuomenės nuostatos, konstitucinės piliečių teisės į valstybės gynybą ir pareigos ją vykdyti suvokimas, savanoriškumas rengtis valstybės gynybai, o prireikus ir dalyvauti joje. Šio elemento stiprinimas itin svarbus šiuolaikinių grėsmių, tokių kaip informacinės atakos, kuriomis siekiama palaužti piliečių valią priešintis, kontekste. Tvirta pilietinė valia veikia kaip atgrasymo priemonė: potencialus agresorius, žinodamas visuotinį tautos pasiryžimą priešintis okupaciniam režimui, bus labiau linkęs atsisakyti invazinių ketinimų.

8. Praktinių žinių ir įgūdžių įgijimo organizavimu siekiama užtikrinti, kad piliečių dalyvavimas valstybės gynyboje taptų realia gynybine galia. Sėkmingai valstybės gynybai reikalingos dvejopo pobūdžio žinios: pirma, karinis pasirengimas, leidžiantis įsitraukti į ginkluotą valstybės gynybą; antra, pilietinė gynyba ir jai įgyvendinti reikalingos nekarinio pobūdžio žinios ir įgūdžiai.

III SKYRIUS ESAMA BŪKLĖ

9. Krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) institucijos sėkmingai vykdo nemažai piliečių rengimo valstybės gynybai priemonių, kurias svarbu išlaikyti ir stiprinti. Kartu būtina užtikrinti, kad piliečių rengimas valstybės gynybai būtų pritaikytas prie įvairialypių šiandien Lietuvai kylančių saugumo iššūkių ir šalies gynybos poreikių.

10. KAS rūpinasi piliečių karinio rengimo organizavimu, įgyvendinamu per profesinę, krašto apsaugos savanorių, privalomąją pradinę karo ar šaulio tarnybą. Pasikeitus Lietuvos saugumo aplinkai dar labiau išaugo piliečių karinio pasirengimo svarba, todėl 2015 m. priimtas sprendimas laikinai grąžinti šaukimą į NPPKT.

11. KAS institucijos daug dėmesio skiria moksleivių pilietiškumo ir patriotiškumo, piliečių teisės į valstybės gynybą ir pareigos ją vykdyti suvokimo ugdymui, domėjimosi Lietuvos kariuomene (toliau – LK) ir savanoriško rengimosi ginti valstybę skatinimui. Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose 11–12 klasių moksleiviams siūlomas neformalus kūno kultūros modulis „Krašto gynyba“, kartu su Švietimo ir mokslo ministerija (toliau – ŠMM) kasmet rengiamas moksleivių konkursas „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę“, LK daliniuose taip pat organizuojami Krašto apsaugos dienos renginiai, į kuriuos kviečiami aktyvių mokyklų moksleiviai. KAS atstovai kasmet aplanko apie trečdalį šalies mokyklų ir moksleiviams skaito pranešimus apie grėsmes nacionaliniam saugumui, pilietinį pasipriešinimą, informacinį karą, tarnybą kariuomenėje. Nors vykdomas aktyvus šalies moksleivių pilietinis ugdymas, mokymo procese nacionalinio saugumo ir įvairių jo aspektų nagrinėjimui neskiriama pakankamai dėmesio, jis vykdomas formaliai ir nepatraukliai. Situaciją sunkina ir tai, kad pedagogams stinga žinių, mokymo medžiagos ir metodinių gairių kokybiškam, įdomiam ir motyvuojančiam šių temų dėstymui, nėra išvystytos nuoseklios mokymų šiais klausimais ir kvalifikacijos kėlimo sistemos.

12. KAS vykdo ir platesnės visuomenės pilietinį ir patriotinį ugdymą, organizuodama Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės dienos renginius, vykstančius vis kituose Lietuvos miestuose, pergalingų mūšių minėjimus, žygius, visuomenės dienas tarptautinių karinių pratybų metu. KAS atstovai valstybės ir savivaldybių institucijose, nevyriausybinėse organizacijose skaito pranešimus, leidžiami įvairioms amžiaus grupėms skirti leidiniai, vykdomas aktyvus visuomenės informavimas apie tai, kokių veiksmų imtusi valstybės institucijos ir kaip piliečiai patys turėtų elgtis karo ar ekstremalių situacijų atveju.

13. KAS iš dalies finansuoja asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos programų projektus pagal krašto apsaugos ministro nustatytas prioritетines temas, taip pat bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis, žiniasklaidos, kultūros ir verslo atstovais. Pasirašytos sutartys ir įgyvendinami projektai (pavyzdžiui, LK ambasadoriai) sudaro galimybes pasiekti platesnę auditoriją.

14. Didėjantį gyventojų norą prisidėti prie šalies gynybos stiprinimo patvirtina ir augantis Lietuvos šaulių sąjungos (toliau – LŠS) narių skaičius, sustiprėjęs jos matomumas visuomenėje. KAM, aktyviai bendradarbiaudama su LŠS, remia jos vykdomą karinį šaulių rengimą, jaunųjų šaulių rengimo programą ir vasaros stovyklų projektą, kitą pilietinio ir patriotinio ugdymo veiklą. Vis dėlto išlieka būtinybė tobulinti tiek LŠS integravimą į šalies gynybos sistemą, tiek jos vykdomo neformaliojo ugdymo proceso įgyvendinimą.

15. Pastaraisiais metais vienu iš svarbiausių iššūkių piliečių rengimo gynybai srityje tapo kitų valstybių ar jų remiamų organizacijų informacinės atakos, nukreiptos prieš Lietuvos nacionalinio saugumo interesus, skatinančios nepasitenkinimą demokratine santvarka, LK, diskredituojančios NATO ir jos įsipareigojimus ginti Lietuvą, siekiančios silpninti gyventojų nusiteikimą ginti valstybę. Informacinėmis atakomis taip pat siekiama mažinti tautinių bendrijų pasitikėjimą šalimi ir kuo labiau įtraukti jų narius į sau palankių ideologijų prasminius laukus.

16. Įgyvendinant pilietinį ir patriotinį ugdymą, plėtojamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas tarp KAS, ŠMM ir kitų valstybės bei savivaldybių institucijų. Siekiant efektyviau išnaudoti turimus išteklius ir instrumentus, reikalingas aktyvesnis kitų – ne tik KAS – valstybės institucijų įsitraukimas ir didesnis tarpusavio veiklos koordinavimas.

IV SKYRIUS PILIEČIŲ UGDYMO VALSTYBĖS GYNYBAI PRIORITETAİ

17. Atsižvelgiant į susiklosčiusią saugumo situaciją, Lietuvai kylančius naujus saugumo iššūkius ir grėsmes, piliečių ugdymas valstybės gynybai bus įgyvendinamas remiantis šiais prioritetais:

17.1. **pilietinės valios stiprinimas**, nukreiptas į gyventojų sąmoningumo bei konstitucinės teisės į valstybės gynybą ir pareigos ją vykdyti suvokimo skatinimą, nacionalinio saugumo problematikos ir grėsmių supratimą, taip pat paramą Lietuvos gynybos politikos tikslams;

17.2. **pilietinės gynybos sistemos sukūrimas**, suteikiant galimybes piliečiams nekariniais būdais prisidėti prie krašto gynybos. Šios sistemos efektyvumą garantuos pilietinės gynybos kaip pasipriešinimo būdo svarbos suvokimas, jos metodų išmanymas, todėl įgyvendinant šį prioritetą svarbu stiprinti tiek visuomenės švietimą pilietinės gynybos klausimais, tiek KAS ryšius su visuomeninėmis organizacijomis;

17.3. **karo tarnybos populiarinimas**, siekiant, kad kuo daugiau piliečių dalyvautų kariniame rengime. Vienas iš kertinių tikslų bus savanoriškumo principo stiprinimas, sudarant galimybes pasirinkti jiems labiausiai priimtina karinio rengimosi formą ir užtikrinant patrauklias motyvavimo priemones.

18. Vaikai ir jaunimas yra svarbiausia tikslinė grupė, į kurią turi būti nukreiptos piliečių ugdymo valstybės gynybai priemonės. Šios grupės nariai imlūs žinioms ir naujovėms, yra nemažai formalaus ir neformalaus ugdymo galimybių, be to, vyresniojo amžiaus moksleiviai ir jaunimas yra pagrindinė tikslinė grupė populiarinant karo tarnybą, ypač atnaujinus šaukimą į NPPKT. Likusi visuomenės dalis yra svarbi siekiant užtikrinti visos tautos pasipriešinimą galimam agresoriui, stiprinant jos atsparumą informacinėms atakoms ir plėtojant veiksmingą pilietinės gynybos sistemą.

19. Ypatingas dėmesys bus skiriamas tiems šalies regionams, kuriuose, įvairių tyrimų duomenimis, yra menkesnis pilietiškumas, susidomėjimas šalies gynyba ir karo tarnyba, mažesnis atsparumas informacinėms atakoms ir propagandai.

20. Efektyviam piliečių ugdymui būtina išnaudoti KAS karių ir civilių tarnautojų sukauptą patirtį ir žinias, autoritetą visuomenėje ir nacionalinio saugumo vertybėmis grįstą organizacinę kultūrą.

V SKYRIUS PILIEČIŲ UGDYMO VALSTYBĖS GYNYBAI KRYPTYS

21. KAS vykdomas piliečių ugdymas valstybės gynybai apims šias kryptis:

21.1. *mokslo tiriamąją veiklą*. Siekdamas analizuoti pilietinio ir patriotinio ugdymo gaires, įvertinti vykdomų priemonių efektyvumą ir nustatyti naujų priemonių diegimo poreikius, KAS institucijos vykdys savarankiškus mokslinius tyrimus ir bendradarbiaus su šioje srityje veikiančiomis mokslo įstaigomis;

21.2. *švietimo ir mokymo organizavimo veiklą*:

21.2.1. stiprinant formalųjį ugdymą krašto gynybos ir nacionalinio saugumo klausimais šalies mokyklose, bus siekiama išplėsti šias temas pagrindinio ugdymo bendrosiose programose. KAS prisidės rengiant mokomąją ir metodinę medžiagą, dalyvaus stiprinant švietimo sistemos atstovų kompetenciją šioje srityje, užtikrinant naujas kvalifikacijos kėlimo galimybes, ypatingą dėmesį skiriant šių priemonių įgyvendinimui labiau pažeidžiamuose šalies regionuose ir pilietinės gynybos žinių perteikimui. Kartu su ŠMM bus įvertinta galimybė įdiegti atskirą pasirenkamąjį dalyką vyresniųjų klasių moksleiviams, kuris suteiktų jaunuoliams esminių žinių apie nacionalinę saugumo ir gynybos sistemą. Bendradarbiaujant su aukštosiomis mokyklomis bus tobulinamas būsimų pedagogų, dirbsiančių pilietinio ugdymo srityje, rengimas, organizuojamas studentų švietimas krašto gynybos ir nacionalinio saugumo klausimais;

21.2.2. stiprinant neformalųjį ugdymą krašto gynybos ir nacionalinio saugumo klausimais, bus organizuojami KAS atstovų susitikimai su moksleiviais, moksleivių išvykos į KAS institucijas ir susipažinimas su jų veikla, taip pat konkursai, varžybos, viktorinos ir skatinamas moksleivių dalyvavimas juose, ypatingą dėmesį skiriant karo tarnybos populiarinimui ir pilietinės gynybos

žinių perteikimui. KAS remia LŠS pastangas plėsti jaunųjų šaulių veiklą ir ryšius su bendrojo ugdymo mokyklomis, ypač labiau pažeidžiamuose šalies regionuose, ir prisidės prie jos vykdomo neformaliojo ugdymo proceso tobulinimo. Siekdama įtraukti krašto gynybos ir nacionalinio saugumo temas į neformalųjį švietimą, KAS bendradarbiaus su valstybės ir savivaldybių įstaigomis, vykdančiomis vaikų ir (ar) suaugusiųjų neformalųjį švietimą ar teikiančiomis pagalbą šiais klausimais;

21.3. *viešųjų ryšių veiklą, visuomenės švietimą gynybos klausimais ir pilietinės gynybos žinių stiprinimą.* Pagal galimybes KAS toliau remia asociacijų ir viešųjų įstaigų projektus, siekdama išplėsti auditoriją, į kurią orientuotos piliečių ugdymo valstybės gynybai priemonės, teikiant prioritetą labiau pažeidžiamiems regionams. KAS organizuos renginius, projektus, seminarus, leidinius, skirtus tiek plačiajai visuomenei, tiek atskiroms tikslinėms grupėms;

21.4. *bendradarbiavimą su asociacijomis ir visuomenės grupėmis:*

21.4.1. LŠS, savanoriška sukurta pilietinės savigynos asociacija, vienintelė tokio pobūdžio piliečių organizacija Lietuvoje, užima ypatingą vietą piliečių rengimo valstybės gynybai sistemoje. LŠS gebėjimas pritraukti aktyvius Lietuvos piliečius, siekiančius prisidėti prie nacionalinio saugumo stiprinimo ir turinčius įvairiapusę patirties ir žinių, reiškia, kad agresijos atveju LŠS atliktų svarbų vaidmenį organizuojant veiksmingą pilietinę gynybą, pavyzdžiui, užtikrinant pilietinio nepaklusnumo kampanijų įgyvendinimą. Dėl šios priežasties LŠS turėtų būti vertinama kaip centrinė pilietinės gynybos sistemos ašis, galinti įtraukti į šią veiklą kitas organizacijas ir visuomenės grupes. KAM remia LŠS pastangas skatinti aktyvų pilnamečių piliečių įsitraukimą į jos veiklą ir stiprinti šaulių rinktines visoje Lietuvoje. KAM taip pat prisidės prie LŠS vykdomo vaikų ir jaunimo pilietinio ir patriotinio ugdymo remdama jaunųjų šaulių veiklą ir LŠS vasaros stovyklų projektą, siekdama pritraukti kuo daugiau moksleivių. KAM ypatingą dėmesį skirs organizacijos veiklos populiarinimui labiau pažeidžiamuose šalies regionuose;

21.4.2. siekiant užtikrinti plačias galimybes piliečiams prisidėti prie krašto gynybos stiprinimo, bus vystomas bendradarbiavimas su tomis asociacijomis, kurių tikslai ir uždaviniai susiję su Lietuvos saugumo ir gynybos stiprinimu ir puoselėjimu, tarptautinių saugumo organizacijų, kurių narė yra Lietuva, populiarinimu. Taip pat bus bendradarbiaujama su asociacijomis, kurių veikla nėra tiesiogiai susijusi su valstybės saugumo ir gynybos interesų užtikrinimu, tačiau kurios aktyviai prisideda prie pilietinio ir patriotinio visuomenės, ypač vaikų ir jaunimo, ugdymo. Esant poreikiui bus pasirašomos ar atnaujinamos KAS ir atskirų asociacijų bendradarbiavimo sutartys, numatančios bendradarbiavimo principus, kryptis ir priemones;

21.4.3. bus plėtojamas bendradarbiavimas su verslo, žiniasklaidos ir kultūros atstovais, stiprinant jų švietimą krašto gynybos ir nacionalinio saugumo klausimais ir bendromis pastangomis ugdant šalies gyventojų pilietinę valią, populiarinant LK, karo tarnybą ir stiprinant Lietuvos

visuomenės atsparumą nekarinėms grėsmėms. KAS plėtos ryšius su NPPKT karių ir karių savanorių darbdaviais, siekdama sudaryti palankias sąlygas Lietuvos piliečiams suderinti karo tarnybą ir darbo veiklą;

21.5. *tarpinstitucinį bendradarbiavimą*. Piliečių ugdymo valstybės gynybai priemonės turėtų būti įgyvendinamos remiantis visa apimančiu požiūriu, siekiant, kad valstybės institucijos ir organizacijos remtų ir papildytų viena kitos iniciatyvas. KAM sieks efektyvaus tarpinstitucinio veiksmų koordinavimo ir jo stiprinimo. Remiantis trišale KAM, ŠMM ir LŠS bendradarbiavimo sutartimi, bus siekiama pilietinio ugdymo priemonės nuosekliai integruoti į Lietuvos švietimo sistemą ir išnaudoti ŠMM ir jos įstaigų kompetenciją įgyvendinant formalųjį ir neformalųjį švietimą KAS veiklai šioje srityje efektyvinti.

VI SKYRIUS PILIEČIŲ KARINIS RENGIMAS

22. Piliečių karinio rengimo valstybės gynybai tikslas – užtikrinti, kad šalyje bus tinkamai parengtų piliečių, kurie prireikus galės ginklu ginti valstybę. Tai lemia poreikį turėti kariuomenę, sukomplektuotą iš gerai parengtų, motyvuotų karių, ir tinkamai parengtų atsargos karo prievolininkų, galinčių papildyti ginkluotąsias pajėgas mobilizacijos ir karo atveju, rezervą.

23. Pagrindinis būdas Lietuvos Respublikos piliečiams įgyti karinį rengimą išliks karo tarnyba, t. y. profesinė karo tarnyba, krašto apsaugos savanorių tarnyba ir privalomoji pradinė karo tarnyba, atliekama Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatytais būdais (šiuo metu – per NPPKT ir jaunesniųjų vadų kursus).

24. Atkūrus šaukimą į NPPKT ir priėmus sprendimą dėl LK struktūrinių pakeitimų (antrosios motorizuotosios brigados įsteigimas), per artimiausius penkerius metus gerokai išaugs piliečių, dalyvaujančių kariniame rengime, skaičius. Taip bus užtikrintas ne tik spartesnis LK vienetų sukomplektavimas, bet ir didesnis parengtų piliečių, prireikus galinčių ginklu ginti valstybę, skaičius. Bus organizuojamas reguliarus parengtojo rezervo karių karinių žinių ir įgūdžių atnaujinimas, siekiant užtikrinti tinkamą pasirengimą vykdyti užduotis, praėjus tam tikram laikotarpiui po karo tarnybos atlikimo.

25. Nepaisydama pokyčių įgyvendinant privalomąją pradinę karo tarnybą, KAS sieks, kad tinkamas Lietuvos piliečių karinis rengimas kiek įmanoma labiau remtųsi savanoriškumo principu. Bus tęsiamos iniciatyvos, skatinančios piliečius savanoriškai rinktis NPPKT ir kitas karo tarnybos formas, įgyvendinant konstitucinę piliečių teisę ir pareigą ginti Lietuvą.

26. LŠS rengia savo narius ginkluotai valstybės gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui, todėl tarnyba LŠS koviniuose būriuose ar dalyvaujant šaulio rengime taip pat suteikia piliečiams karinių žinių. KAS prioritetą teiks LŠS koviniams būriams, siekdama, kad jų karinis rengimas atitiktų LK

reikalavimus ir valstybės gynybos poreikius, o karo atveju leistų LŠS koviniams būriams veikti pagal bendrą ginkluotųjų pajėgų vadovavimo ir valdymo sistemą. Tam bus naudojama LK infrastruktūra ir instruktoriai.

27. Efektyviai ginkluotai valstybės gynybai užtikrinti karo atveju būtina glaudai LK ir ginkluotų piliečių pasipriešinimo būrių sąveika. LŠS, kaip išskirtinė sukarinta piliečių asociacija, vaidina svarbų vaidmenį rengiant piliečius ginkluotam pilietiniam pasipriešinimui. Tam reikalingos specifinės žinios, todėl bus plėtojamas KAS institucijų bendradarbiavimas su LŠS šioje srityje.

VI SKYRIUS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO NUOSTATOS

28. Strategija įgyvendinama vykdant Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro tvirtinamą Lietuvos Respublikos piliečių ugdymo valstybės gynybai priemonių planą. Priemonių įgyvendinimas bus finansuojamas iš Strategiją įgyvendinančioms institucijoms skiriamų valstybės biudžeto asignavimų.
